

● Gökçe UYGUN

Kadıköy hızla dönüşürken, akademisyenlere de araştırma fırsatı sunuyor. Sadece İstanbul'daki değil, farklı şehirlerdeki üniversitelerde de ilçeyi çalışmalarına sık sık konuk ediyorlar. İşte o akademisyenlerden ikisi, Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden Dr. Öğretim Görevlisi Aslıhan Ece Paköz ve İstinye Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi'nde Dr. Öğretim Üyesi Hale Sinirlioğlu.

“Çift Zeminli Ticari Alanlar” Bağlamında Bağdat Caddesi'ndeki Dönüşüme Bakmak” başlıklı bir araştırma hazırlayan Paköz ve Sinirlioğlu'yla konuştuk.

• **Bağdat Caddesi'nin 1930'lardan itibaren bir sosyalleşme mekanı olduğunu anımsatıyorsunuz. Sızce cadde, 2022 yılı itibarıyla bu özelliğini ne kadar koruyabiliyor?**

Cadde boyu yürümek, arabayla turlamak, kafelerde oturmak, mağazalardan alışveriş yapmak gibi gündelik etkinlikler Bağdat Caddesi'nde hala yoğun bir şekilde yapılıyor. Pandemi sebebiyle sokağa çıkma yasaklarının olduğu zamanlarda bile bir kişi eklemek almak ya da köpeğini gezdirmek için yine caddeye çıkmak istedi. Cadde bu yasaklarda bile yoğun. Yani Bağdat Caddesi bugün hala bir sosyalleşme mekanı, çok daha yoğun ama çok da farklı bir biçimde. Zaman içerisinde cadde hem fiziksel olarak dönüştü, hem de kullanıcıları ve kullanım şekilleri değişti. Eskiden aynı bölgenin birbirini tanıyan insanların sosyalleşme mekanı iken şimdi çok daha farklı ve kozmopolit bir yüzü var. Kullanıcı sayısı arttıkça, dükkanların sayıları azaldı, boyutları büyüdü ve çeşitlilik azaldı. Aslında bizim için konunun önemi de buradan geliyor; zemin altındaki küçük ölçekli ticari hacimlerin caddede yarattığı çeşitlilik çok kıymetli.

• **Cadedeki çift zeminli ticari alanlara sahip kaç bina mevcut? Ve bunların ne kadar dönüşüme uğradı?**

Biz çalışmanın çerçevesini çizirken caddenin yoğun olan Cadebostan-Şaşkınbakkal arasındaki kesimini ele aldık. Güncel olan 10 tane tespit ettik. Bunlardan biri birkaç ay önce yıkıldı. Ayrıca, eskiden öyle olduğunu bildiğimiz veya biz araştırmayı yaparken dönüşümü gerçekleştirilmekte olan başka yapılar da mevcut; fakat bunları tabii çalışmaya dahil edemedik. Tüm bunlardan yola çıkarak, yakın bir geçmişte kadar sayılarının çok daha fazla olduğunu tahmin ediyoruz.

• AÇIK AVM'YE DOĞRU...

• **Makalede kot farklı/ticari alanlara sahip binalara odaklanıyorsunuz. Sizin de bildiğiniz gibi Bağdat Caddesi, esasen bir alışveriş caddesidir, büyük markaların yanı sıra makalenizde sözü geçen apartman altı dükkanları içeren. Dönüşümle birlikte, caddenin, 'alışveriş caddesi' olma özelliğini yitirme gibi bir durum söz konusu olabilir mi?**

Bağdat Caddesi hala önemli bir alışveriş aksı, sadece şeklini değiştiriyor. Belki de güncel alışveriş alışkanlıklarına göre güncelleniyor. Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi farklı kotlarda çeşitli alışveriş olanakları veren cadde, artık tek zeminde tekil büyük mağazalar ve hatta tüm binaya yayılan tek mağaza, banka gibi işlevlerle çeşitliliğini yitiriyor. İçerdiği markalar ve yeni mağaza ölçeklerine bakınca, alışlagelmış alışveriş caddesi olan Bağdat Caddesi'nden açık bir AVM'ye dönüştüğü konusunda bir söylem geliştirmek de mümkün.

• **Cadedeki yapıların ölçeği de değişiyor, değil mi?**

Evet, 4-5 katlı, bahçeli yapılar yerini 10-15 katlı, bahçe yerine otoparkı olan yapılara bırakıyor. Yapıların ölçeği değişirken detaylar da kayboluyor; balkon korkuluklarındaki, apartman giriş kapılarındaki ya da cephe detayları yerini düz cephelere bırakıyor. Bu

“Cadde'de çeşitlilik azalacak”

Bağdat Caddesi'ndeki dönüşümü inceleyen Dr. Öğretim Üyesi Aslıhan Ece Paköz ve Dr. Öğretim Üyesi Hale Sinirlioğlu, “Dönüşüm, Bağdat Caddesi'ne -yeni binalar ile birlikte cephelerde, zemin kotunda, mağazalarda ve bunlarla birlikte kullanıcılarda- çeşitliliğin azaldığı yeni bir görünüm getirecek” diyor

detaylar, sade ama çekici özellikler. Yeni yapılar bu mimari dile sahip değil.

Bir diğer özellik olarak çoğu yeni yapıda balkon yapılmıyor. İnsanın kendini hem özel hem de kamusal mekanda hissettiği balkonların git gide ortadan kalkması zaten üzerinde tartışılan bir konu.

• **'Mekanlar aracılığıyla farklılaşan sosyal ilişkiler' ifadesini kullanıyorsunuz. Cadde özelinde bu sosyal ilişkilerin, dönüşümle birlikte nasıl şekillendiğini gözlemliyorsunuz?**

Caddede alışveriş yapma pratiği deği-

şirken sosyalleşme pratiği de değişiyor. Mağazaların caddeyle ilişkisi gitgide azalıyor. Bunu hem cam yerine kapalı cephelere sahip mağazaların çoğalmasından hem de caddeyle çift zemin kotunda ilişki kuran yapıların azalmasından görebiliyoruz. Daha içe dönük bir alışveriş ve sosyalleşme pratiği ortaya çıkıyor.

• **“Bugün Bağdat Caddesi'ne bakıldığında, farklı işlevler barındıran binaların, farklı kotlarda mekansal çeşitlilik sağlayan kaldırım düzenlemelerinin yeni tek işlevli binaların önündeki tekdüze kaldırımların aldığı görülmektedir.” diyorsunuz. Bu yeni durum, kent mimarisini açısından nasıl yorumlanabilir?**

Kent yaşamı sokaklar, sokak araları, bina ve sokak arasındaki ara mekanlar gibi kamusal mekânlarda yaşanır. Binalar arasındaki bu alanlarda gündelik yaşamdaki her bir karşılaşma kentsel yaşama katkıda bulunur. Bağdat Caddesi'ndeki dönüşümle caddenin zemin kotunun çoğaldığı, deneyimin arttığı ve çeşitliliğin sağlandığı kentsel deneyim gittikçe azalıyor. Kaldırım kotuyla kurulan ilişki bunun temel bir göstergesi olarak düşünülebilir. Rampalar, merdivenler, ya da bir kaç basamak bile farklı bir mekân imkânı sunarken, düz bir kaldırım kotu ve tek işlevli binalardan oluşan bir caddenin sunacağı imkan da kısıtlı olacaktır.

• **Yani, dönüşüm -bu haliyle- tamamlanmış durumda Bağdat Caddesi 'tekdüze' bir yeni görünüm mü edinmiş olacak?**

Dönüşüm Bağdat Caddesi'ne yeni binalar ile birlikte cephelerde, zemin kotunda, mağazalarda ve bunlarla birlikte kullanıcılarda çeşitliliğin azaldığı yeni bir görünüm getirecek. Çünkü bu yeni durum sosyal ilişkileri de etkiliyor. Başka bir deyişle mimarlık aracılığıyla sosyal ilişkiler de yeniden üretiliyor.

MODA'NIN PORTİKLERİ...

Dr. Öğretim Üyesi Aslı Paköz ve Dr. Öğretim Üyesi Hale Sinirlioğlu, İstanbul Şehir Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde görev yaptıkları esnada “Kadıköy, Moda Caddesi'ndeki Portiklerin Yeniden Üretimi” adlı bir makale kaleme almışlardı. ‘Üstü örtülü, önu sütunlu açık galeri’ anlamına gelen, gündelik dilde ‘kemeraltı’ olarak söylenegele portiklerin Moda'daki varlığına odaklanan makalede, kentsel mekânda gündelik yaşamın ritminin en çok görüldüğü yerin kent merkezlerindeki çarşılar olduğu anımsatılarak, bu çalışmada 1960'lı yıllara kadar Moda Çarşısı olarak kullanılan ve daha sonra Moda Caddesi'ne dönüşmüş olan yolun üzerindeki bulunan portikler bu bakış açısıyla değerlendiriliyor.

Makaleye göre, portikler Kadıköy'de Rihtım, Rasimpaşa ve Moda'da olmak üzere 3 ayrı bölgede yoğunlaşıyor. Söğütöğüşme Caddesi'nde daha çok yayaların gelip geçtiği yollara dönüşmüşken, Karakolhane Caddesi'nde yayaların kullanmadığı, sokaktaki akıştan bağımsız mekânlar olarak dükkanların bir uzantısına dönüşmüş. Moda Caddesi'nin batı tarafındaki Mühürdar Karakolu Sokağı ile Neşe Sokağı arasında 20, doğu tarafındaki Ağabey Sokak ile Dr. Esat Işık Caddesi arasında 14 adet yapı portikli, yani caddede karşılıklı olarak konulan toplam 34 adet yapı bulunuyor. Moda Caddesi'nde bu portikler ise hem yayalar hem de dükkan sahipleri tarafından kullanılıyor. Burada portikler, yaya yolu olduğu kadar dükkanların yarı açık oturma yeri, sokak satıcılarının iş yeri, sokak ürünlerinin barınağı ve belki daha birçok işlev üzerinden sahipleniliyor. Burada 60'lardan beri varolan portiklerden kimileri kentsel dönüşüm kapsamında yıkılıyor, yerine yine aynı şekilde portikli yapılar inşa ediliyor.

Dr. Öğretim Üyesi Aslı Paköz ve Dr. Öğretim Üyesi Hale Sinirlioğlu, “Portikli yapıların bulunduğu yerlerde bir yapı buna uymazsa tüm yaya akışına engel olur. Bu sebeple olmalı ki Moda Caddesi'ndeki portikli yapılar imar planında da portikli olarak tanımlanmış. Moda Caddesi'nde portikli yapıların bulunduğu alan, caddenin diğer yerlerinden farklılaşıyor ve portikler buldukları alanın farklı kullanımına imkan veriyor. Burada Bağdat Caddesi'ndekine benzer bir durum söz konusu. İmar durumu iki bölgede de yapılarıdaki özgün kimliğin kaderini belirliyor. Moda Caddesi'ndeki portikler için bu bizim ele aldığımız açılardan olumlu yönde geliyor” diye açıklıyor.

KAYIP İLANLARI

İşyerimize ait Ingenico markalı, Ide280 model, 2b20124818 sicil no'lu cihazımızın ruhsatnamesi kaybolmuştur, hükümsüzdür.

BİZİM TEPE GIDA SAĞLIK İNŞAAT TEKSTİL EĞİTİM SANAYİ VE TİCARET LTD ŞTİ

Tusak Şarküteri şirketine ait 2 adet Beko markalı AT0000311451 ve AT0000311428 seri numaralı pos cihazlarının ruhsatnameleri kaybolmuştur. Hükümsüzdür.

Türker KESMEN

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinden aldığım öğrenci kimliğimi kaybettim.Hükümsüzdür.

Hatice ULUSOY

KASEV VAKFI DİNLENMEEVİ HUZUREVİ ÖZEL BAKIM BÖLÜMÜ TESİSLERİ

ÜLKEMİZDE YAŞLILARA EN İYİ HİZMETTE, ÖNCÜ, ÖNDER VE ÖRNEK KURULUŞ

Alzheimer, parkinson, felç gibi hastalıklarda yaşlıya özel bakım uygulayan modern sistemler

Hastane sonrası tıbbi bakımevi ve psiko-sosyal destek çalışmaları

Tatile giderken aile büyüklerinizi gönül rahatlığı ile emanet edebileceğiniz, büyüklerinize güvenle ev sahipliği yapacak bir kurum olarak yanınızdayız.

Tel: (0216) 493 57 21 (5 hat) GSM: (0533) 657 73 78 Fax: (0216) 493 33 57 E Mail: info@kasev.org Adres: KASEV Vakfı Kâmi Çetin Özalper Kampüsü Edebali Caddesi No 1 Aydıntepe - Tuza / İSTANBUL

SİZE YEŞİLLİKLER ARASINDA EŞSİZ DENİZ MANZARASIYLA İKİNCİ BİR HAYAT VADEDİYORUZ.

Huzurevimiz uzman ekibi ile aile büyükleriniz için hak etikleri özel ilgi ve yaşam standartlarında bir ortam sunmaktadır.

Verilen hizmetler:

- 24 Saat Doktor Hizmeti
- 24 Saat Hemşire Hizmeti
- Fizik Tedavi Merkezi
- Diyaliz Hizmeti
- Laboratuvar Hizmeti
- Vakum Yardımlı Yara Tedavisi Hizmeti
- Konaklama Hizmeti
- Temizlik Hizmeti
- Yemekhane Hizmeti
- Medikal El Ayak Ve Timak Bakımı
- Sosyal Etkinlik Ve Faaliyetler

Hizmet Grubu:

- Alzheimer
- Demans
- Geriyatri
- Palyatif (Yatağa Bağımlı)
- Parkinson
- ALS
- NG (Nazogastrik Sonda) İle Beslenme
- PEG (Perkütan Endoskopik Gastrostomi) Bakımı

SEÇKİN YAŞLI BAKIM VE HUZUR EVİ

Altintepe Mah. Galıpbey Cd. Cephanelik Yolu Sk. No: 5 Maltepe
Tel: 0552 388 60 10 - (0216) 388 60 10 / Web: seckinhuzurevi.com.tr

ÖNCE YAŞLI BAKIM VE HUZUR EVİ

Yeşillikler içerisinde ikinci baharınızı yaşamaya ne dersiniz?

İzmit Körfez'de restorasyonu devam eden **Önce Yaşlı Bakım ve Huzur Evi** çok yakında hizmet vermeye başlıyor. Yeşillikler içinde 3 katlı ve 40 yatak kapasiteli butik bir tesis, sağlık başta olmak üzere tüm hizmetler verilecektir.

TEL: 0532 700 9990

KUZEY MAHALLESİ ERİŞİR SOKAK 38/1
KÖRFEZ/KOCAELİ